

Hukuk Bülteni

Ekim 2021

TÜRKİYE VE MİSİR ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye ve Mısır arasındaki kültürel ve tarihi yakınlık Osmanlı İmparatorluğu zamanına dayanmaktadır. Bununla birlikte, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler ancak 2005 yılında Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Bir Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Anlaşma'nın imzalanmasının ardından olumlu yönde bir dönüm noktası yaşamıştır. İki ülke 2005 yılından 2013 yılına kadar hem siyasi hem de ticari açıdan yakın ilişki içerisinde olmuştur ve bu dönemde ülkeler arasında eğitim, sağlık, sivil havacılık, enformasyon, karayolu taşımacılığı ve doğal gaz dahil olmak üzere pek çok farklı alanda iş birliği anlaşmaları imzalanmıştır. 2013 yılında Mısır'da yaşanan hükümet değişikliği sonrasında iki ülke arasındaki diplomatik müzakere süreçlerinde bir yavaşlama dönemine girilmiştir. Yine de Mısır, Türkiye'nin Arap dünyasındaki en büyük ticaret ortaklarından biri olmaya devam etmiştir.

Türkiye ve Mısır Arasındaki Ticari İlişkilerin Hukuki Çerçevesi

Türkiye ve Mısır arasındaki ticari ilişkilerin hukuki dayanağı, temel olarak aşağıda sayılan ikili anlaşmalardan oluşmaktadır: **(i)** 26 Aralık 1993 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması, **(ii)** 4 Ekim 1996 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret Anlaşması, **(iii)** 4 Ekim 1996 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma, **(iv)** 26 Temmuz 1999 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Hizmetleri Alanında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması ve **(v)** 27 Aralık 2005 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Bir Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Anlaşma.

Yukarıdaki anlaşmalar arasında en yeni tarihli anlaşma olan Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Bir Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Anlaşma ("**Serbest Ticaret Anlaşması**"), Türkiye ve Mısır arasındaki ticari ilişkilerin bel kemiğini oluşturmaktadır. Serbest Ticaret Anlaşması, Türkiye ve Mısır arasındaki mal ticaretinde yaşanabilecek güçlükleri ve kısıtlamaları ortadan kaldırmak ve her iki ülkedeki ortak yatırımların geliştirilmesi başta olmak

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

üzere, yatırımların daha fazla desteklenmesi için uygun şartları yaratmak suretiyle ekonomik iş birliğini artırmayı ve geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte, Armonize Mal Tanımlaması ve Kodlama Sistemi'nin 25 ila 97. fasılları arasında yer alan taraf ülkeler menşeli ürünlerin, belirli istisnalar saklı kalmak kaydıyla¹, Serbest Ticaret Anlaşması'nın kapsamında kaldığını belirtmekte fayda vardır. Yukarıdakilere ek olarak, Serbest Ticaret Anlaşması bir "en çok kayırlan ülke" hükmü içermektedir. Buna göre, her bir ürün için Serbest Ticaret Anlaşması ile tesis edilen indirimlerin uygulanacağı temel vergi, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlükte olan, tarafların en çok kayırlan ülke vergisi olmaktadır. Serbest Ticaret Anlaşması ayrıca iki ülke arasında ithalattaki miktar kısıtlamalarını ve eş etkili önlemleri kaldırmakta ve iki ülke arasındaki ticarete ithalata hiçbir yeni gümrük vergisi veya eş etkili vergi konulmayacağını ve halihazırda uygulanan vergilerin artırılmayacağını düzenlemektedir.

Yukarıda bahsi geçen ikili anlaşmaların yanı sıra, iki ülke arasında bazıları oldukça kapsamlı nitelikte olan birçok anlaşma akdedilmiştir. Örneğin, her iki ülke de mevcut tarafları Mısır, Irak, Ürdün, Suriye, Lübnan, Libya ve Türkiye olan Elektriksel Enterkonneksiyon İçin Genel Alışveriş Anlaşması'na taraftır. Bu anlamda Türkiye ve Mısır, kamu kurumları ve özel kuruluşlar arasındaki ortaklığı güçlendirerek ve ilgili şirketlerini elektrik ve enerji sektörüne yatırım yapmaları için teşvik ederek, elektrik ve enerji alanlarındaki yatırımları artırmaya yönelik ortak çalışmalar yapmayı hedeflemektedir.

Sayılarla Türkiye ve Mısır Arasındaki Ticari İlişkiler

Serbest Ticaret Anlaşması'nın imzalanmasından bu yana, Türkiye ve Mısır güçlü ticaret ortakları olarak varlıklarını sürdürmektedir. Taraflar arasındaki ticaretin ivmesi 2013 yılında düşüş yaşamıştır ancak bununla birlikte, aşağıdaki tabloda gösterilen ticaret hacmi sayılarına bakıldığında, toplam hacmin neredeyse aynı seviyede devam ettiği görülmektedir.

YIL	MISIR'DAN TÜRKİYE'YE İTHALAT (ABD DOLARI)	TÜRKİYE'DEN MISIR'A İHRACAT (ABD DOLARI)
2002	118.172.738	326.389.041
2003	189.396.996	345.778.773
2004	255.241.798	473.145.309
2005	267.245.816	687.299.362
2006	392.523.769	709.353.121
2007	652.987.552	902.702.916
2008	886.237.269	1.426.449.760
2009	641.551.791	2.599.030.331
2010	926.476.321	2.250.576.879
2011	1.382.216.480	2.759.311.302
2012	1.342.050.598	3.679.194.873
2013	1.628.868.451	3.200.362.079
2014	1.434.472.432	3.297.538.386
2015	1.215.905.245	3.124.876.188
2016	1.443.397.200	2.732.926.423

¹ Serbest Ticaret Anlaşması Ek-T'de listelenen ürünler

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

2017	1.997.503.294	2.360.734.145
2018	2.190.936.767	3.053.534.780
2019	1.812.286.696	3.316.666.729
2020	1.634.903.063	2.949.179.471
2021	1.297.678.117	2.401.607.184

Belirtilen yıllar için Türkiye ve Mısır arasındaki ticaret hacmi²

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2020 yılı verilerine göre Mısır, Türkiye'nin dünyadaki ilk 20 ticaret ortağı arasında yer almaktadır. Ayrıca Mısır, Türkiye'nin Arap yarımadasında mal ve hizmet ihraç ettiği üçüncü ülkedir. Bunlara ek olarak, halihazırda, Türkiye'de Mısırlı yatırımcılar tarafından kurulmuş olan 1400'den fazla yabancı sermayeli şirket bulunurken, Mısır'da 200'den fazla Türk şirketi aktif olarak faaliyet göstermektedir.

2021 yılında Türkiye ve Mısır, sekiz yıllık bir sessizliğin ardından yeniden diplomatik seviyede görüşmelere başlamıştır. Arap yarımadasında son yıllarda önemli bir siyasi değişim yaşandığı göz önüne alındığında, söz konusu diplomatik iletişimin her iki taraf için de Arap yarımadasındaki ve Doğu Akdeniz'deki hassas meselelere çözüm önerileri sunmanın ve yeni politikalar oluşturmanın ilk adımı olduğu düşünülebilir. Buna bağlı olarak, özellikle enerji sektöründe yeni yatırım fırsatları doğması da beklenmektedir.

İLETİŞİM

Av. Burcu Çınar

bcinar@kolcuoglu.av.tr

² Tabloda yer alan veriler Türkiye İstatistik Kurumu'ndan temin edilmiştir ve 2020 ile 2021 yıllarına ilişkin veriler geçicidir.